Könyvajánló

Andorka Rudolf: Merre tart a magyar társadalom? Szociológiai tanulmányok a magyar társadalom változásairól és problémáiról. *Lakitelek. Antológia Kiadó, 1996, 238 oldal 500 Ft*

A hazai szociológia és demográfia jeles művelője rendhagyó tanulmánykötettel jelentkezett: a kötet tanulmányaihoz a szerző külön bevezetőket is írt.

A könyv egy „intellektuális önéletrajzot" és tizenkét tanulmányt tartalmaz, mindegyikük a rendszerváltozás után íródott. Az írások témája rendkívül szerteágazó, mégis a tanulmányok három csoportba sorolhatóak. Az első négy tanulmány a magyar társadalom fejlődési tendenciáit, változásait átfogóan tárgyalja. A következő négy írás a szerző által súlyosnak ítélt problémákkal: a népesedés külföldi és hazai kérdéseivel, a szegénységgel, a községi és paraszti társadalom hátrányos helyzetével, valamint a deviáns viselkedéssel foglalkozik. Az utolsó négy tanulmány az értékek témakörét járja körül a politika, gazdaság, vallás stb. területén. A vonatkozó szociológiai vizsgálatok legfontosabb adatait a kötet végén található táblázatok mutatják be.

Andorka Rudolf a rendszerváltozás okozta társadalmi jelenségeket objektív vizsgálódás alapján, de ugyanakkor személyes megközelítéssel tárgyalja. A szerző erkölcsi és tudományos megállapításai – politikai pártállástól függetlenül – az olvasók szélesebb körének figyelmére tarthatnak számot.

Drogmegelőzés az iskolában. Szerk. Sipos Kornél. *Bp. Magyar Testnevelési Egyetem Továbbképző Központja. 1995, 390 oldal 600 Ft*

A könyv – amelynek megjelenését több társadalmi szervezet és alapítvány együttműködése tette lehetővé – tulajdonképpen egy 1994 tavaszán megrendezett országos továbbképző konferencia anyagát tartalmazza. A konferencia alapvetően egy-egy speciális terület pedagógusainak törekvéseit, illetve a CHEF- és a DADA-drogprogram addigi eredményeit volt hivatott bemutatni.

Az első tanulmány, amelynek szerzője *Buda Béla*, a NEVI főigazgatója, az egészségvédelem iskolai lehetőségeit taglalja. *Carl Nickerson* írása mintegy bevezeti a CHEF-programról szóló tanulmányokat, amelyek szerzője *Dévai Margit*, aki az amerikai cég szaktanácsadója, illetve magyaroroszági ügyvezető igazgatója. Heiter Sándor a rendőrség bűnmegelőzési programját ismerteti, *Szarka Attila*, az aszódi fiúnevelő intézet igazgatója, intézete drogtapasztalatairól számol be a kötetben. *Sipos Kornél* és *Vingender István* a TF Támasz munkacsoport kutatási tapasztalatait mutatja be. Ezt követően az előbbi szerzők több írása foglalkozik a fiatalok drogfogyasztó magatartásának kialakulásával. A kötet utolsó tanulmánya – a szerző: *Molnár Péter* – a nacionalizmus és a skin-head-mozgalom hatását elemzi a magyar fiatalok körében.

A kötet alapvető információkat tartalmaz a drogmegelőzés témaköréről, így – számottevő hazai szakirodalom híján – a szakemberek fontos segédeszközévé válhat.

Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből. 4. kötet. Pécs-Baranya 1952-ig. *Pécs, Police Press Kft. 1996, 273 oldal 785 Ft (Pandúr Könyvek)*

A szerző – Baranya megye rendőrfőkapitánya – negyedik kötete a Magyar Rendőrség Pécs-Baranya megyei szervezetének 1944–1952 közötti történetét dolgozza fel.

Ennek az időszaknak a történetét a könyv hat fejezetben tárgyalja. Az 1944-es év eseményeit ismertető, kezdő fejezetet követő anyagrészek a spontán közbiztonság-védelem kialakulását, a rendőrség újjászervezését, átszervezését majd a már „stabilizált" ötvenes évek elejének történéseit tekintik át. Az utolsó, kiegészítő jellegű fejezet többek között a korszak oktatási és szociális intézményeivel foglalkozik.

Ernyes könyvében számos, eddig nem publikált adatot rendszerez, amelyekből feltárul Baranya megye rendvédelmi szervezetének fejlődése. Levéltári dokumentumok sokasága mutatja be azt a történelmi korszakot, amely a nyilas hatalomátvételtől a totális pártállami diktatúra kiépüléséig tartott. A szerző – korábbi módszerét követve – a könyv anyagát sajtóidézetekkel és személyes visszaemlékezésekkel is kiegészítette. Névmutató, statisztikák, mellékletek ehhez a kötethez is ugyanúgy tartoznak, mint a korábbiakhoz. Összefoglalva: Ernyes Mihály negyedik könyvét is az adatgazdagság és az olvasmányosság jellemzi.

Gossen, Diane Chelson: Restitúció. Az iskolai fegyelmezés rendszerének átalakítása. *Bp. Kincs Kiadó, 1995, 139 oldal 570 Ft*

A restitúció szó jelentése: *helyreigazítás, jóvátétel.* A magyar olvasók számára idegenül ható cím egy új pedagógiai módszert takar. A restitúció – röviden összefoglalva – az elkövetett hiba helyrehozásának folyamata, amely az áldozat számára megfelelő kárpótlást jelent, a vétkestől erőfeszítést igényel és nem bátorít további hibák elkövetésére.

Nagy Andor főiskolai tanár bevezető, értelmező tanulmányát – A nádpálcától a szeretet pedagógiájáig – követően a szerző előszavát olvashatjuk. Ebben *D. Ch. Gossen* ismerteti nevelővé válásának útját, összefoglalja a restitúció lényegét. Szerinte a restitúció az önfegyelem egyik alkotórésze, a gyermekek irányításának építő és humánus eszköze. A restitúció nem a kudarcra vagy a hibákra, hanem elhibázott dolgok rendbehozására koncentrál.

A könyv első fejezetében a szerző áttekinti a jelenlegi fegyelmezési szokásokat. A második fejezet a fegyelmezés, fenyítés, irányítás kérdéskörét tárgyalja. A harmadik fejezet ismerteti tulajdonképpen a restitúció elméletét és gyakorlatát. A következő két anyagrész a diákok irányítására vonatkozó technikák továbbfejlesztésével és a nehéz helyzetek kezelésével foglalkozik. A könyv utolsó fejezete a restitúció helyes alkalmazásához ad tanácsokat.

A könyv gondolatai figyelemre méltóak, azokkal ajánlatos megismerkedni a neveléssel bármilyen színtéren foglalkozó szakembereknek.

Molnár József: Életkor és bűnözés. (Doktori disszertáció.) *Bp. Társadalmi Összefogás a Bűnözés Ellen Alapítvány (TÖBE) 1996, 181 oldal*

A könyv előszava szerint a szerző doktori disszertációját az akadémiai bírálóbizottság még 1989-ben fogadta el (százszázalékos minősítéssel), a dolgozat ezután hosszabb ideig az egyik könyvkiadónál várt kiadásra, amire végül is anyagi források hiányában nem került sor.

A *Bevezetés* tisztázza az értekezés célkitűzéseit, ismerteti az elméleti forrásokat és módszereket. *Molnár József* professzor öt nagy fejezetre tagolta a kötet anyagát. Az első fejezet az életkor és a személyiségfejlődés, a második az életkor és a büntetőjog összefüggéseit tárgyalja. A harmadik nagy anyagrész a kriminológiai elméletekben és kutatásokban rejlő korspecifikus hatásokról szól. A negyedik fejezet a bűnözés korspecifikus tanulmányozásának eredményeit ismerteti. Itt olvashatjuk többek között a bűnözésről mint életfolyamatról, a karrierbűnözésről, a bűncselekménytípusok korspecifikus jellegéről. Az utolsó fejezet a bűnözés életkor szerinti tagozódását (gyermekbűnözés, fiatalkori bűnözés stb.) tekinti át. A *Lábjegyzetek* és az *Irodalomjegyzék* zárja a kötetet.

Jóllehet a könyvben közölt statisztikák az idő múlása miatt kiegészítésre szorulnak, a kötet az e témával foglalkozó olvasóknak, kutatóknak ma is érvényes információkat és gondolatokat nyújt.

Vókó György: Büntetés-végrehajtási jog. Egyetemi jegyzet. *Pécs. Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar. 1996, 166 oldal 1000 Ft*

Nem véletlen, hogy ez a kiadvány éppen Pécsett jelent meg, hiszen a büntetés-végrehajtási jog oktatásának az ottani egyetemen nagy hagyományai vannak, s *Földvári József* – aki a kötet lektora – ott kifejtett munkássága tette talán a legtöbbet a jogterület önállósodása érdekében.

A szerző az ismeretközlés olyan módszerét választotta, amely elsődlegesen a jogi felsőoktatás céljait szolgálja, könyve az elméleti alapokon már túljutott olvasóknak készült. A könyv sokrétűen tárja fel, melyek azok a nemzetközi előírások, szabályok, amelyekhez a hazai jogalkotásnak a büntetés-végrehajtási jog területén alkalmazkodnia kellett. Ezen jogharmonizációs problémákon túl, a büntető igazság-szolgáltatási rendszer reformja, valamint a magasabb és alacsonyabb rendű jogszabályok közötti diszharmónia megszüntetésének igénye a közelmúltban és ma fokozott mértékben rótt/ró feladatokat a jogalkotókra és a jogalkalmazókra egyaránt. Jogos a szerző következtetése: egyre több, a gyakorlati igényeket is kielégítő büntetés-végrehajtási szakkönyvre volna szükség.

Vókó György könyve – a fenti igényeknek megfelelve – nemcsak a képzésben használható, a kötetet haszonnal forgathatják a gyakorlati szakemberek is.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből)